

การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

กฤษณจักร แต่งเลียน^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐจร¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*6763104115@bsru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร การดำเนินงานครอบคลุมใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเส่งต่อผู้เรียน และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 93 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .853 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเส่งต่อผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ส่วนด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า มีรวมทั้งสิ้น 24 แนวทาง โดยมีแนวทางสำคัญ เช่น สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการปรับปรุงอาคารสถานที่ตามมาตรฐานสากล การตรวจสอบความพร้อมของห้องปฏิบัติการควบคู่กับการฝึกทักษะการเอาตัวรอด การบูรณาการระบบดูแลสุภาพจิตผู้เรียนร่วมกับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ และการพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุผ่านระบบดิจิทัลที่สามารถติดตามสถานะได้อย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการความปลอดภัย โรงเรียนส่ววิทยา

Safety Management in Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon

Krissanajuk Taenglian^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*6763104086@bsru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of safety management in Sawiwittaya School, and 2) to study the guidelines for developing safety management in Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon. The study encompassed 4 aspects: building and environmental safety, instructional and extracurricular activity safety, protection and risk mitigation for students, and school safety administration. The population consisted of 93 teachers at Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon in the academic year 2025. The key informants for the interviews were 3 school administrators under the Secondary Educational Service Area Office. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability of .853, and a semi-structured interview. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed using content analysis.

The research results revealed that: 1) The overall safety management in Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon across all 4 aspects was at the highest level. When considering each aspect individually, protection and risk mitigation for students had the highest mean, followed by school safety administration, while building and environmental safety had the lowest mean. 2) The guidelines for developing safety management in Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon consisted of a total of 24 guidelines. The key implementation guidelines included: schools should focus on upgrading facilities to international standards, ensuring laboratory readiness alongside survival skills training, integrating mental health support systems with specialist networks, and developing a digital safety center for systematic incident tracking. These measures aim to elevate safety standards and create an environment conducive to effective learning.

Keywords: Safety Management Sawiwittaya School

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยพื้นฐานในการปลูกฝังความรู้ ทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย เนื่องจากความปลอดภัยในสถานศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงทางร่างกายและจิตใจของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบรรยากาศและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ในบริบทของสังคมปัจจุบัน สถานศึกษาต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุเหตุจากอาคารสถานที่และกิจกรรมการเรียนรู้ อุบัติภัยทางธรรมชาติ ปัญหายาเสพติด ความรุนแรงในสถานศึกษา การล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศ รวมถึงภัยทางสังคมและโลกดิจิทัล เช่น การกลั่นแกล้งรังแกบนสื่อออนไลน์ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบสะสมในระยะยาว ดังนั้น การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ควรเป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบที่มีความต่อเนื่อง ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เชื่อว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยหลายมิติ และจำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ [1] นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย ผ่านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยและการดำเนินงานตามมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อคุ้มครองผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างรอบด้าน [2]

จากสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาระบบความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย การเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนการส่งเสริมและปลูกฝังวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดความปลอดภัยในสถานศึกษาขององค์กร Save the Children ภายใต้กรอบ Comprehensive School Safety Framework (CSSF) ระยะเวลา พ.ศ. 2565–2573 ซึ่งให้ความสำคัญกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเสริมสร้างความปลอดภัยด้านกายภาพ และพัฒนาระบบบริหารจัดการความปลอดภัยโดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน [3] นอกจากนี้ผลกระทบต่อชีวิตและสุขภาพแล้ว ระบบความปลอดภัยยังเชื่อมโยงโดยตรงกับคุณภาพการจัดการศึกษาและภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีระบบการจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้าม หากสถานศึกษาขาดระบบความปลอดภัยที่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัยของผู้เรียนและความไว้วางใจของสังคม ซึ่งอาจกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระยะยาว ดังนั้น การจัดการความปลอดภัยจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่สถานศึกษาในภาพรวม [4]

โรงเรียนสวีวิทยา เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีจำนวนนักเรียนและบุคลากรจำนวนมาก และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง และกิจกรรมนอกหลักสูตร อีกทั้งมีอาคารสถานที่และพื้นที่ใช้สอยจำนวนมากที่ต้องใช้งานอย่างต่อเนื่อง ลักษณะดังกล่าวทำให้โรงเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในหลายระดับ หากขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบย่อมส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการเรียนรู้โดยรวม แม้จะมีนโยบายรองรับแต่สถานศึกษาจำนวนมากยังเผชิญปัญหาในการจัดการ เช่น ความไม่พร้อมของบุคลากร งบประมาณที่จำกัด และการมีส่วนร่วมที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งการขาดงบประมาณและความร่วมมือระหว่าง

หน่วยงานส่งผลต่อคุณภาพการจัดการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญ [5] ขณะเดียวกันการขาดระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบรวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายถือเป็นอุปสรรคสำคัญ [6] นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนระบบความปลอดภัยแบบองค์รวม ผ่านการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การจัดสรรทรัพยากร และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน [7] ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ การทำงาน และตำแหน่ง มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับการจัดการความปลอดภัยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับการจัดการความปลอดภัยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับการจัดการความปลอดภัยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับการจัดการความปลอดภัยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับการจัดการความปลอดภัยในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยยึดกรอบแนวคิดเชิงนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาของ Office of the Basic Education Commission (2021) [2] มาเป็นแนวคิดการวิจัยใน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 2) ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน และ 4) ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูโรงเรียนละเมียวทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .853

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูผู้สอนโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 93 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 93 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 93 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ใน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรม

การเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.121)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการจัดการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการจัดการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการจัดการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีบริบทเชิงโครงสร้างและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับโรงเรียนส่ววิทยา
2. มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาขึ้นไป
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหาร 2 ปีขึ้นไป
4. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนส่ววิทยา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนส่ววิทยา ประธานเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนส่ววิทยา ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนส่ววิทยา ประธานเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนส่ววิทยา
3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 4 ด้าน

(N=93)

การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.49	0.44	มาก	1
2	ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.50	0.44	มากที่สุด	2
3	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน	4.56	0.44	มากที่สุด	3
4	ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.54	0.48	มากที่สุด	4
รวม		4.52	0.42	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.56$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ($\mu=4.54$) ส่วนด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.49$)

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

แนวทางการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสตรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 24 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 6 แนวทาง 2) ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 6 แนวทาง 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียน จำนวน 6 แนวทาง และ 4) ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา จำนวน 6 แนวทาง โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) มีการประเมินจุดเสี่ยงและพื้นที่การใช้งานหนาแน่นเพื่อกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายเตือนและเส้นทางหนีไฟให้สอดคล้องกับสภาพอาคารจริง 2) เน้นใช้สื่อสัญลักษณ์ที่สื่อสารด้วยสี รูปภาพ และข้อความที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และมองเห็นได้ชัดเจนในทุกสภาวะแสง 3) คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้งาน โดยใช้สัญลักษณ์สากลหรือภาษาที่หลากหลายเพื่อรองรับเด็กเล็กและผู้พิการ 4) มีการแสดงแผนผังทางหนีไฟที่ระบุจุด "คุณอยู่ที่นี่" (You are here) และจุดรวมพลในตำแหน่งที่สังเกตเห็นได้ง่ายและเข้าถึงสะดวก 5) กำหนดนโยบายให้มีการตรวจสอบป้ายสัญลักษณ์ควบคู่ไปกับการบำรุงรักษาอุปกรณ์ดับเพลิงและระบบสัญญาณเตือนภัย

และ 6) จัดกิจกรรมฝึกซ้อมแผนอพยพอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลป้ายและแผนผังให้เป็นปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาคารหรือเส้นทางภายใน

ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) ดำเนินการตรวจสอบอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์อย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อซ่อมแซมจุดที่ชำรุดให้พร้อมใช้งานและปลอดภัยอยู่เสมอ 2) จัดทำระบบบัญชีรายการอุปกรณ์และคู่มือแนวทางการใช้ห้องปฏิบัติการที่ชัดเจน เพื่อเป็นมาตรฐานในการควบคุมการใช้งานและลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ 3) กำหนดมาตรการให้ครูผู้สอนตรวจสอบความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมก่อนเริ่มการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่มีความเสี่ยงทุกครั้ง 4) จัดอบรมและให้ข้อมูลด้านกฎระเบียบ การสังเกตสัญลักษณ์เตือนภัย และวิธีการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความปลอดภัยก่อนการปฏิบัติจริง 5) บูรณาการทักษะการเอาตัวรอดเชิงปฏิบัติ เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การใช้อุปกรณ์ดับเพลิง และการฝึกซ้อมอพยพหนีภัยเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) สร้างระบบติดตามและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและนักเรียนเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการ พร้อมยึดหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกประเภท

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยต่อผู้เรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) บูรณาการสภาวะจิตใจและสุขภาพจิตของผู้เรียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนเผชิญเหตุสถานศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการส่งต่อตามระดับความรุนแรงของปัญหาอย่างชัดเจน 2) พัฒนาศักยภาพและบทบาทของครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวให้เป็นด่านหน้าในการเฝ้าระวัง สังเกตอาการ และให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ผู้เรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตร 3) จัดทำระบบคัดกรองและฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลผ่านแบบประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้น เพื่อจำแนกกลุ่มเสี่ยงและติดตามผลอย่างต่อเนื่องภายใต้จริยธรรมการรักษาความลับ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงรุกร่วมกับผู้ปกครอง หน่วยงานสาธารณสุข และนักจิตวิทยาอาชีพ เพื่อวางแผนป้องกันและรองรับการส่งต่อผู้เรียนเพื่อรับการรักษาเฉพาะทาง 5) จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและสภาวะทางจิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจให้กับผู้เรียนในระยะยาว และ 6) ปรับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีและสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนแบบองค์รวม

ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) พัฒนาช่องทางการรับแจ้งเหตุให้มีความหลากหลายและเข้าถึงง่าย ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ และกล่องรับเรื่องร้องเรียน โดยรองรับการแจ้งเหตุแบบไม่เปิดเผยตัวตน 2) จัดตั้งโครงสร้างการบริหารจัดการและศูนย์รับแจ้งเหตุ (Safety Center) ที่ชัดเจน พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโดยตรงเพื่อกำกับดูแลและติดตามงานอย่างเป็นระบบ 3) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานและเกณฑ์การคัดกรองระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ เพื่อให้การตอบสนองและการจัดการสถานการณ์วิกฤตเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและทันทั่วทั้ง 4) นำเทคโนโลยีฐานข้อมูลกลางมาใช้บันทึกและติดตามสถานะการดำเนินงาน (Workflow) ตั้งแต่เริ่มรับเรื่องจนสิ้นสุดกระบวนการ เพื่อความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ 5) ออกแบบระบบสื่อสารที่อนุญาตให้ผู้แจ้งเหตุสามารถติดตามความคืบหน้าของสถานะการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองผ่านรหัสติดตามเคส และ 6) นำข้อมูลจากการแจ้งเหตุมาวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงและประเมินผลระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกันเชิงรุกร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามข้อค้นพบย่อยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วน ดังนี้

1) การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา พบว่า ระดับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยต่อผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสววิทยาเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมและให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินงานเชิงรุกที่โดดเด่นในด้านการประสานงานส่งต่อผู้เรียนไปยังหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำบันทึก

ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับโรงพยาบาลหรือสถานีดำรงจ รวบรวมถึงความเข้มแข็งในกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านการเยี่ยมบ้านและการประเมินพฤติกรรม (SDQ) ตลอดจนการกำกับติดตามอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการดูแลสุขภาพกายในรั้วโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสร้างเครือข่ายความปลอดภัยที่เชื่อมโยงกับชุมชนและผู้เชี่ยวชาญเพื่อคุ้มครองนักเรียนอย่างองค์รวม สอดคล้องกับแนวคิดของ Office of the Basic Education Commission (2023) [8] ที่ระบุว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อผู้เรียนเป็นภารกิจเร่งด่วนที่สถานศึกษาต้องดำเนินการผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นกระบวนการคัดกรอง การเฝ้าระวัง และการช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อคุ้มครองนักเรียนจากภาวะเสี่ยงทุกรูปแบบอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับ Smith and Brown (2024) [9] ที่ระบุว่า การสนับสนุนทางจิตวิทยาและการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกภายในโรงเรียน สามารถเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและลดความเสี่ยงรอบด้านที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากบริบทของโรงเรียนส่ววิทยาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีอาคารสถานที่และพื้นที่กิจกรรมจำนวนมาก ส่งผลให้ระบบจัดการป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยและแผนผังทางหนีไฟที่ชัดเจนในอดีตอาจยังไม่ครอบคลุม ตลอดจนความต่อเนื่องในการตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารประกอบและห้องปฏิบัติการเฉพาะทางยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rittikrai Ki-inti (2025) [10] ที่พบว่า สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาควรเน้นแนวทางการพัฒนาไปทีการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านความปลอดภัยให้มีความพร้อมและทันสมัย และแนวคิดของ Thamrong Janrit (2024) [11] ที่อธิบายว่าการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขของนักเรียน

2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนความปลอดภัยจำเป็นต้องประสานระบบกายภาพและระบบการบริหารจัดการเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม โดยในแง่กายภาพ การจัดทำป้ายเตือน "คุณอยู่ที่นี้" ด้วยมาตรฐานสากลและระบบ PDCA จะช่วยลดความสับสนและเพิ่มประสิทธิภาพการอพยพ สอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีของ Natriya Nasri and Chonmanee Silanu (2024) [12] ที่ระบุว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยเป็นการดำเนินการเชิงกายภาพที่มุ่งลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุผ่านการปรับปรุงอาคารและจัดทำป้ายเตือนในพื้นที่เสี่ยง ในแง่ของกระบวนการเรียนการสอนและการดูแลนักเรียน การบูรณาการทักษะเอาตัวรอดและการคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ Aim-utcha Wattanaburanon (2018) [13] ที่ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยต้องครอบคลุมการวางแผนเตรียมความพร้อมทั้งตัวบุคคล สื่อ และอุปกรณ์ โดยเน้นการสร้างตระหนักและทักษะปฏิบัติในการป้องกันตนเอง และท้ายที่สุด การพัฒนาเทคโนโลยีฐานข้อมูลกลางผ่านศูนย์รับแจ้งเหตุ (Safety Center) เพื่อนำข้อมูลอุบัติการณ์มาวิเคราะห์เชิงรุก สอดรับกับงานวิจัยของ Korrawit Rittidet (2024) [14] ที่ยืนยันว่า การวางกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยอย่างเป็นระบบส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ Smith and Brown (2024) [15] ที่ระบุว่า การสร้างระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดความเสี่ยงรอบด้านและเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนส่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้บริหารควรเร่งดำเนินการจัดทำป้ายสัญลักษณ์เตือนภัยและแผนผังทางหนีไฟให้มีความชัดเจนครอบคลุมทุกอาคาร โดยเน้นการระบุตำแหน่ง "คุณอยู่ที่นี้" และจุดรวมพลที่สังเกตเห็น

ได้ง่าย พร้อมทั้งเลือกใช้สื่อสัญลักษณ์มาตรฐานสากลที่สื่อสารด้วยสีและรูปภาพที่เข้าใจง่ายในทุกสภาวะแสง เพื่อลดความสับสนและเพิ่มประสิทธิภาพในการอพยพเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารควรจะวางระบบการตรวจสอบอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์เป็นประจำปีทุกสัปดาห์ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการอุปกรณ์และคู่มือการใช้งานที่ชัดเจนเพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้งานผิดประเภท ควบคู่ไปกับการบูรณาการทักษะการเอาตัวรอดและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสียหายต่อผู้เรียน ผู้บริหารควรจะพัฒนาระบบการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาให้เป็นสัดส่วนและรักษาความลับอย่างเคร่งครัด โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ด้านจิตวิทยาช่วยกันเป็นด่านหน้าในการคัดกรองปัญหา และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงรุกกับหน่วยงานสาธารณสุขในการวางแผนส่งต่อผู้เรียนเพื่อรับการรักษาเฉพาะทางในกรณีที่มีปัญหาเกินขีดความสามารถของโรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ผู้บริหารควรจะพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุให้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่ทันสมัย โดยขยายช่องทางการรับแจ้งเหตุทั้งออนไลน์และออฟไลน์ที่รองรับการปกปิดตัวตนเพื่อความสะดวกสบายของผู้แจ้งพร้อมนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดตามสถานะการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถนำข้อมูลสถิติมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนป้องกันภัยเชิงรุกร่วมกับชุมชนได้อย่างเท่าทันสถานการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ทั้งในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดต่างๆ ในจังหวัดชุมพร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงบริบทที่หลากหลายขึ้น
3. ควรมีการศึกษาและพัฒนานวทางการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในจังหวัดชุมพร โดยขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังภาคีเครือข่ายภายนอก ชุมชน และผู้ประกอบการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นโมเดลเชิงระบบ 4 ด้านหลัก ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

สรุปผล

จากการศึกษาวิจัยการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห ความเสี่ยงต่อผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา และด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสววิทยา พบแนวทางการจัดการความปลอดภัยที่มีความครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบใน 4 ด้านหลัก โดยเริ่มจาก 1) ด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ควรมุ่งเน้นการวิเคราะห์จุดเสี่ยงเพื่อกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายเตือนและแผนผังทางหนีไฟ "คุณอยู่ที่นี้" (You are here) ให้สอดคล้องกับสภาพอาคารจริงโดยใช้สัญลักษณ์สากลที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดนโยบายตรวจสอบและบำรุงรักษาระบบสัญญาณเตือนภัยตามวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านความปลอดภัยจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเชื่อมโยงสู่การดำเนินงานเชิงรุกในการตรวจสอบห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุกสัปดาห์ตามแผนยุทธศาสตร์ จัดทำคู่มือและระบบบัญชีอุปกรณ์ที่ชัดเจนเพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้งาน ควบคู่ไปกับการบูรณาการทักษะการเอาตัวรอดและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางทักษะชีวิต (Life Skills) ให้แก่ผู้เรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห ความเสี่ยงต่อผู้เรียน ควรบูรณาการระบบคัดกรองสุขภาพจิตรายบุคคลเข้ากับแผนเผชิญเหตุเพื่อจำแนกกลุ่มเสี่ยงอย่างเป็นกลยุธยมิติ มุ่งพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการทำหน้าที่ด้านหน้าสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางอารมณ์ (Psychological Safety) และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงรุกกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อรองรับการส่งต่อการรักษาเฉพาะทางอย่างมีมาตรฐาน และ 4) ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ควรพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุ (Safety Center) ที่รองรับทั้งระบบออฟไลน์และออนไลน์โดยเน้นการแจ้งเหตุแบบไม่เปิดเผยตัวตนเพื่อความสบายใจ

ของผู้แจ้ง นำเทคโนโลยีฐานข้อมูลกลางมาใช้ติดตามสถานะการดำเนินงาน (Workflow) ให้มีความโปร่งใส และนำข้อมูลอุบัติการณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อการป้องกันที่เท่าทันต่อสถานการณ์

ซึ่งองค์ความรู้ที่ค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีของ Natriya Nasri and Chonmanee Silanu (2024) [12] ที่ระบุว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยเป็นการดำเนินการเชิงกายภาพที่มุ่งลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุผ่านการปรับปรุงอาคารและจัดทำป้ายเตือนในพื้นที่เสี่ยง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Aim-utcha Wattanaburanon (2018) [13] ที่ชี้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยต้องครอบคลุมการวางแผนเตรียมความพร้อมทั้งตัวบุคคล สื่อ และอุปกรณ์ โดยเน้นการสร้างตระหนักและทักษะปฏิบัติในการป้องกันตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Korrawit Rittidet (2024) [14] ที่ยืนยันว่า การวางแผนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยอย่างเป็นระบบส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมถึงงานวิจัยของ Smith and Brown (2024) [9] ที่เสนอว่าการสร้างระบบสนับสนุนทางจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดความเสี่ยงรอบด้านและเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโมเดลการพัฒนาที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Ministry of Education. (2022). *Operational manual for school safety center*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- [2] Office of the Basic Education Commission. (2021). *Policy and highlights of the Office of the Basic Education Commission, Fiscal Year 2022*. Bangkok: Ministry of Education. (In Thai)
- [3] Save the Children. (2022). *Comprehensive School Safety Framework (CSSF) 2022–2030: For every child, a safe and resilient school*.
- [4] Ruethaichanok Hatta. (2025). *Guidelines for environment management in Chumchon Wat Tha Sutharam School under the Chumphon Primary Educational Service Area Office 2* [Independent Study, Bansomdejchaopraya Rajabhat University]. (In Thai)
- [5] Kritsanajak Taenglian. (2024). *Safety management in Sawi Wittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon* [Independent Study, Bansomdejchaopraya Rajabhat University]. (In Thai)
- [6] Office of the Education Council. (2019). *National Education Plan B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Bangkok: Prikwan Graphic. (In Thai)
- [7] National School Safety Center. (2020). *Guidelines for integrated school safety management*. Bangkok: Ministry of Education. (In Thai)
- [8] Thamrong Janrit. (2024). *Safety in educational institutions: Foundations for learning quality and student happiness*. Bangkok: Educational Development Press. (In Thai)
- [9] Office of the Basic Education Commission. (2023). *Guidelines for student care and support systems for risk prevention*. Bangkok: Ministry of Education. (In Thai)
- [10] Rittikrai Ki-inti. (2025). *Needs assessment for school safety development under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2* [Master's Thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University]. (In Thai)

- [11] Smith, J., and Brown, L. (2024). Enhancing school safety through psychological support. *Journal of School Safety and Wellbeing*, 12(1), 45–60.
- [12] Natriya Nasri and Chonmanee Silanu. (2024). *Environmental management for safety in schools*. Journal of Educational Excellence. (In Thai)
- [13] Aim-utcha Wattanaburanon. (2018). *Safety education and accident prevention in schools*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- [14] Korrawit Rittidet. (2024). *Guidelines for safety management in educational institutions under Surin Primary Educational Service Area Office 3* [Master's Thesis, Rajabhat Maha Sarakham University]. (In Thai)